

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΠΥΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΠΟΜΠΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΓΟΥΣΤΑΒΟΣ ΦΛΩΜΠΕΡ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

ΡΟΖΑ ΛΟΥΞΕΜΠΟΥΡΓΚ - Η ΠΟΡΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

ΤΕΥΧΟΣ 516 ΙΟΥΝΙΟΣ 2011
www.istoria.gr € 4.50

ΣΤΟ ΜΥΑΛΟ ΕΝΟΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗ

ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΑ Ε. ΚΟΥΡΑΚΗ

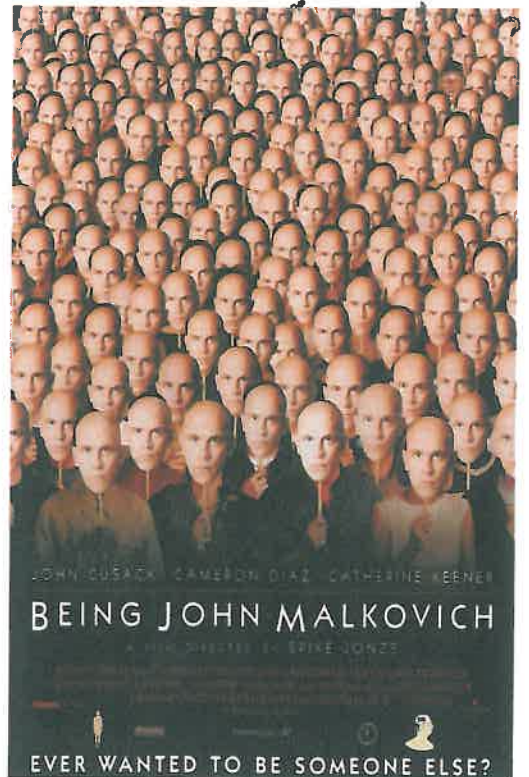
Παραφράζοντας τον γνωστό τίτλο από την ταινία του Spike Jonze για τον Τζων Μάλκοβιτς, θα επιχειρήσουμε στη συνέχεια να διεισδύσουμε, κατά το δυνατόν, στο μυαλό των τρομοκρατών και, κυρίως, να απαντήσουμε στο κρίσιμο ερώτημα, γιατί ένας τρομοκράτης φτάνει στο σημείο να αφαιρεί τη ζωή –κατά κανόνα– αθώων ή, έστω, όχι υπαιτίων για κάποιο ποινικό αδίκημα ανθρώπων. Θυμίζουμε ότι για το θέμα αυτό κυκλοφόρησε το 2008 σε ελληνική μετάφραση ένα ενδιαφέρον βιβλίο της Ιρλανδής καθηγήτριας Λουίζ Ρίτσαρντσον (Luise Richardson) με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Τι θέλουν οι τρομοκράτες. Κατανοώντας την τρομοκρατική απειλή».¹

ΑΠΟ τα στοιχεία και τις μαρτυρίες που παρατίθενται σε αυτό το βιβλίο προκύπτει ότι οι τρομοκράτες στην πλειονότητά τους δεν εντάσσονται στην κατηγορία των «ψυχικά νοσούντων» (αυτών, δηλ., που στην καθομιλουμένη αποκαλούνται «τρελοί») και μάλιστα συνήθως αποφεύγουν να δεχθούν στην ομάδα τους ανθρώπους αυτής της κατηγορίας ώστε να μην υπάρχουν απρόβλεπτες παρεκκλίσεις από τους στόχους της ομάδας. Από την άλλη, όμως, πλευρά, οι τρομοκράτες έχουν τρία ειδικότερα χαρακτηριστικά που τους διαφοροποιούν σημαντικά από έναν συνήθη συμπολίτη μας:

Ο Τζων Μάλκοβιτς στην ταινία του Σπάικ Τζονζ. **ΑΠΕΝΑΝΤΙ:** Ο Οσάμα Μπιν Λάντεν σε συνέντευξή του το 1998 στο «Αλ Τζαζίρα» δήλωσε για τους Αμερικανούς: «Είναι ο εχθρός μας είτε μας πολεμάει απευθείας είτε πληρώνει τους φόρους του».

Πρώτον, βλέπουν τον κόσμο μονοδιάστατα, χωρίζοντας τους ανθρώπους, κατά μανιχαϊστικό τρόπο, σε καλούς και κακούς, σε φίλους και εχθρούς. Έχουν δηλαδή ένα έντονο στοιχείο φανατισμού και απολυτότητας και αυτό φαίνεται τόσο στους σκοπούς τους όσο και στα μέσα που χρησιμοποιούν. Ιδίως υποβαθμίζουν απόλυτα την ανθρώπινη ζωή όσων θεωρούν ως εχθρούς τους, ακολουθώντας π.χ. τη λογική τού ότι «η ζωή ενός μπάτσου κοστίζει όσο και μια σφαίρα».

Δεύτερον, ταυτίζονται απόλυτα με τους συντρόφους τους και διαμορφώνουν με αυτούς ένα βαθύ αίσθημα συντροφικότητας, ενώ ταυτόχρονα οι δεσμοί τους με

όλους τους άλλους εξασθενούν. Τέλος, τρίτον, έχουν την πεποίθηση ότι εργαζονται με ηρωισμό για την πραγμάτωση ενός πολιτικοκοινωνικού οράματος πέρα από ιδιοτελείς σκοπιμότητες, ενός οράματος που κατά τη γνώμη τους θα μειώσει την ανθρώπινη δυστυχία (φτώχεια, ανισότητες κ.λπ.) και θα ενισχύσει την ιδέα της Δικαιο-

σύνης. Συνήθως, μάλιστα, η τρομοκρατική τους «σταδιοδρομία» ξεκινάει, όπως εξομολογούνται οι ίδιοι, από την απρόκλητη, κατ' αυτούς, δολοφονία ή κακομεταχείριση ενός διαδηλωτή ή την παρακολούθηση κάποιας ταινίας με ανάλογη θεματική.

Ωστόσο, η εκ μέρους τους πραγμάτωση ενός τέτοιου οράματός είναι εκ των πραγμάτων συνυφασμένη με ένα πνεύμα εκδικητικότητας απέναντι σε εκείνους που θεωρούνται ως υπαίτιοι αυτής της ανθρώπινης δυστυχίας και που, στα μάτια των άλλων, μπορεί να φαίνονται ως απλοί και αθώοι μεροκαματιάρηδες. Χαρακτηριστική είναι εδώ η φράση του Μπιν Λάντεν για τους Αμερικανούς, σε συνέντευξή του στο «Αλ Τζαζίρα» το 1998: «Είναι ο εχθρός μας, είτε μας πολεμάει απευθείας είτε πληρώνει τους φόρους του».

Φυσικά, η στοχοποίηση αυτών των θυμάτων έχει έναν βαθύτατο συμβολισμό. Ότι, δηλαδή, μέσα από την αφαίρεση της ζωής ενός τέτοιου ανθρώπου διαχέεται προς την κοινή γνώμη, και μάλιστα με τον πιο εκκωφαντικό τρόπο –αυτόν της δολοφονικής επίθεσης-, το γενικότερο μήνυμα ότι στόχους της οργάνωσης αποτελούν όλοι ανεξαιρέτως όσοι συνεργάζονται με το «σύστημα» έστω και αν η συνεργασία τους αυτή έχει έναν εντελώς δευτερεύοντα χαρακτήρα.

Ασφαλώς για ανθρώπους που διαβιώ-

νουν μέσα σε μια δικαιοκρατική και ανθρωποκεντρική κοινωνία, με έμφαση στις αξίες της δημοκρατίας και της ανθρώπινης ζωής, οι παραπάνω αντιλήψεις φαίνονται αστήρικτες και αβάσιμες, πολύ περισσότερο αφού εδραιώνονται στην ένοπλη βία.

Ο μόνος τρόπος όμως για να αντιμετωπίσουν οι πολίτες –και οι Αρχές– την τρομοκρατία, είναι, πιστεύουμε, να μπουν στο μυαλό ενός τρομοκράτη και να εμβαθύνουν στα πραγματικά κίνητρό του... ☀

Σημειώσεις

1. Το βιβλίο είναι σε μτφρ. Άσπας Γολέμη και δημοσιεύθηκε από τις εκδ. *Τόπος*. Αξίζει εδώ να σημειωθούν δύο ακόμη πρόσφατα σημαντικά βιβλία που αποτελούν ένα είδος εισαγωγής στο πολύπλευρο και πολύπλοκο θέμα της τρομοκρατίας: Το έργο *Ιστορία της Τρομοκρατίας*, του Σουηδού δημοσιογράφου Björn Kumm (στην ελληνική γλώσσα κυκλοφόρησε από την *Εμπειρία Εκδοτική* το 2010 σε μτφρ. Ξεν. Παγκαλιά) και το έργο *Διεθνής Τρομοκρατία* του Ιταλού καθηγητή Luigi Bonaparte (στην ελληνική γλώσσα εκδόθηκε από τον *Κέδρο* σε μτφρ. Ντίνιας Σιδέρη και επιστημ. επιμέλεια Θανάση Βασιλείου το 2009).

Ο **Νέστορας Ε. Κουράκης** είναι καθηγητής Νομικής Αθηνών, διευθυντής του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών στο Παν/μιο Αθηνών.

Η Ιρλανδή καθηγήτρια του Χάρβαρντ Λουίς Ρίτσαρντσον γράφει χαρακτηριστικά: «Σουδείς από τους βομβιστές αυτοκτονίας πιστεύει ότι οι πράξεις του οδηγούν στη δημιουργία ενός παγκόσμιου χαλιφάτου». Κανείς δεν μπορεί να αντιπαλέψει τη δική τους υπερεκτιμημένη ιδέα αφού δεν είναι του κόσμου τούτου.